

POSTANOWIENIE

21 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska

na posiedzeniu niejawnym 21 października 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M.W. i S.W.

z udziałem B.W.

o otwarcie i ogłoszenie testamentu Z.W. oraz o stwierdzenie nabycia spadku po Z.W.,

na skutek skargi kasacyjnej B.W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z 5 listopada 2024 r., V Ca 427/24,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od uczestnika postępowania B.W. na rzecz wnioskodawców M. W. i S. W. kwoty po 120 zł (sto dwadzieścia) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od doręczenia uczestnikowi odpisu niniejszego postanowienia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

(M.T.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 5 listopada 2024 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie z wniosku M. W. i S.W. przy udziale B.W. o stwierdzenie nabycia spadku po Z.W., na skutek apelacji uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z 17 kwietnia 2024 r. oddalił apelację.

Od postanowienia Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim skargę kasacyjną wywiódł uczestnik postępowania wskazując, iż zgodnie z art. 398⁹ §1 pkt 4 skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Uczestnik wskazał, że Sąd Okręgowy pominął wnioskowany w apelacji wniosek dowodowy, wsparty dodatkową opinią prywatną złożoną w toku postępowania apelacyjnego, z przyczyn nie merytorycznych, niemających związku z treścią materiału dowodowego i podnoszonymi zarzutami, uznając w oparciu o przepis art. 235² §1 pkt 5 k.p.c., że wniosek zmierza jedynie do przedłużenia postępowania. Uczestnik podkreślił, że w toku całego postępowania konsekwentnie domagał się dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego, przedstawiając merytoryczne argumenty przemawiające za taką koniecznością, zdając sobie sprawę, że opinia uzupełniająca biegłego, którego opinię kwestionuje, co do zasady nie prowadzi do zmiany stanowiska prezentowanego przez biegłego. Uczestnik wskazał, że skoro zatem Sąd pominął dowód nie powołując się na żadne przesłanki o charakterze merytorycznym, a twierdzenie Sądu II instancji o powołaniu dowodu jako zmierzającego jedynie do przedłużenia postępowania jest w oczywistym stopniu bezzasadne, to oczywistość skargi kasacyjnej została wykazana.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Złożenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej, w trybie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Skarżący, przedstawiając – jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” – powinien zatem wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Odnosząc się do powołanej przez skarżącego przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że

skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

O wypełnieniu przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie świadczy też podanie przez skarżącego, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa procesowego, w związku z nieuzasadnionym oddaleniem wniosku o powołanie nowego biegłego. Sąd drugiej instancji wyjaśnił, iż w rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy i w żaden sposób nie dopuścił się naruszenia dyspozycji art. 233 § 1 oraz 235² §1 pkt 5 k.p.c. nie dopuszczając wnioskowanego przez uczestnika dowodu z opinii instytutu badawczego. Nie można przyjąć, że sąd obowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych czy też z opinii instytutu w każdym wypadku, gdy opinia złożona jest niekorzystna dla strony. Samo niezadowolenie strony z oceny przedstawionej przez biegłych nie uzasadnia potrzeby dopuszczenia przez sąd dowodu z opinii innych biegłych (por. wyrok SN z dnia 06 października 2009 r., II UK 47/09).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało także wyjaśnione, że okoliczność, iż zgodnie z art. 286 k.p.c. sąd może zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych, wcale nie oznacza, że w każdym przypadku jest to konieczne, potrzeba taka może bowiem wynikać z okoliczności sprawy i podlega ocenie sądu orzekającego. Wskazaną możliwość należy traktować jako obowiązek podjęcia wymienionej czynności wówczas, gdy konieczne jest ustalenie okoliczności wymagających wiadomości specjalnych, a ocena wydanej opinii prowadzi do wniosku, że jest nieprzekonująca, zawiera braki, stwierdzenia budzące wątpliwości lub sprzeczności. Okoliczność, że opinia biegłego nie ma treści odpowiadających stronie nie stanowi dostatecznego uzasadnienia dla przeprowadzenia dowodu z opinii dalszych biegłych jeżeli w przekonaniu sądu opinia wyznaczonego biegłego jest na tyle kategoryczna i przekonująca, że wystarczająco wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych (por. m.in. wyroki SN: z 14 lipca 2017 r., II CSK 655/16, z 10 stycznia 2017 r., III UK 41/16, z 13 stycznia 2016 r., V CSK 262/15, z 14 listopada 2013 r., IV CSK 135/13, z 10 października 2012 r., I UK 210/12, z 30 maja 2007 r., IV CSK 41/07, z 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000, nr 22, poz. 807,

i z 5 listopada 1974 r., I CR 562/74, oraz postanowienia SN: z 24 listopada 2016 r., III CSK 35/16, i z 7 listopada 2010 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001 nr 4, poz. 64). Nieprzeprowadzenie przez Sąd Apelacyjny dalszych dowodów z opinii biegłych nie dowodzi zatem w okolicznościach sprawy oczywistej zasadności skargi.

Skarżący nie zgadza się z taką oceną i prezentują własny pogląd, ale nie prowadzi to do wniosku, że wykazał przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

W konsekwencji analiza wniosku, na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, w konfrontacji z wypracowanymi w orzecznictwie Sądu Najwyższego zasadami czynienia ustaleń wymagających przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych nie prowadzi do oceny, że stanowi ono konsekwencję jaskrawych błędów w podejmowanych działaniach procesowych czy wykładni prawa.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. oraz § 6 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (jedn. tekst Dz.U. z 2015 r. poz. 1800).

(M.T.)

[a.ł]